

לקט ידיעות – מרץ 2019

מנחת התכנית: אליים (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכז התכנית: עו"ד אורי בארי

צוות המחקר: שחף אסולין, קרן גוטמן, עמוס עצמון וזהר שדמון

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות בישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בג"ץ דחה עתירה שהוגשה כנגד החלטת המדינה על הריסת בית משפחת המפגע שביצע את הפיגועים בעפרה ובגבעת אסף
פסק הדין ניתן ב-4 במרץ. בג"ץ 974/19 איאת דחאדחה נ' המפקד הצבאי לאיזור הגשה המערבית.

בית המשפט העליון הקל במעט בעונש שהוטל על פלסטיני שהורשע בעבירות נשק, אלימות ורכוש, לאור העובדה שעל המבצע העיקרי אשר נשפט בבית משפט צבאי נגזר עונש מאסר קצר משמעותית

פסק הדין ניתן ב-12 במרץ. ע"פ 2397/18 עלאא אבו עיישה נ' מדינת ישראל.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע הרשיע את המפגע חאלד אבו גודה ברצח החייל רון יצחק קוקיה בשנת 2017 בעיר ערד וגזר עליו מאסר עולם ועוד 20 שנה במצטבר
[הכרעת הדין](#) ניתנה ב-5 במרץ, ופסק הדין ניתן ב-1 באפריל. [תפ"ח 48112-12-17 מדינת ישראל נ' חאלד אבו גודה](#).

חמישה לוחמים מגדוד נצח יהודה הורשעו בהתעללות בנסיבות מחמירות בשני עצורים פלסטינים שנחשדו בסיוע לביצוע פיגוע בגבעת אסף בו נהרגו שניים מחבריהם של הלוחמים
פסקי הדין ניתנו ב-11-10 במרץ. [מרכז \(מחוז\) 56/19 התובע הצבאי נ' סמל א' א'; מרכז \(מחוז\) 90/19 התובע הצבאי נ' סמ"ר ח' ו'; מרכז \(מחוז\) 112/19 התובע הצבאי נ' סמ"ר י' ל'; מרכז \(מחוז\) 113/19 התובע הצבאי נ' טוראי י' ל'; מרכז \(מחוז\) 117/19 התובע הצבאי נ' סמל ש' ל'.](#)

ידיעות בינלאומיות שקשורות בישראל

פורסם דוח ועדת החקירה של מועצת זכויות האדם של האו"ם על האירועים בגבול רצועת עזה סביב צעדות השיבה
הדוח פורסם ב-18 במרץ ([הדוח](#); 25 בפברואר, [הדוח החלקי](#)).
ראו גם ניתוח מסקנות הדוח החלקי: [פנינה שרביט ברוך](#), 12 במרץ, [INSS](#) - הדוח קובע כי יש יסוד סביר להאמין שהירי של חיילי צה"ל על מפגינים באזור גדר הגבול היה בלתי חוקי ברוב המכריע של המקרים ואף עשוי להיחשב כפשע מלחמה או כפשע נגד האנושות. פנינה שרביט ברוך סבורה כי הפער העצום, הניכר בין העמדה המפורטת בדוח לבין עמדת ישראל, נובע בעיקר מכך שהדוח מאמץ לחלוטין את הזווית של הקורבנות הפלסטינים, תוך תיאור האירועים כהפגנות אזרחיות שלא הצדיקו שימוש בכוח וללא התייחסות למציאות המורכבת של האירועים. אין ספק שהדוח הנוכחי ישמש לניגוחה של ישראל בזירה הבינלאומית, אולם יש לקוות, כי חד הצדדיות שבדוח תמנע הסתמכות של גורמים מקצועיים על מסקנותיו כלשונן (ראו גם: [עמיחי כהן](#), 7 במרץ, [Just Security](#); [לירון ליברמן](#), 17 באפריל, [Lawfare](#); [ג'פרי ס. קורן ופיטר מרגוליס](#), 18 במרץ, [Lawfare](#)). בנוסף ראו תגובת משרד החוץ לדוח: 21 במרץ, [משרד החוץ](#); וכן דוח המכון היהודי לביטחון לאומי באמריקה ביחס לאירועים בגבול רצועת עזה ולדוח מועצת זכויות האדם, 15 במרץ, [JINSA](#)).

מועצת זכויות האדם של האו"ם אימצה חמש החלטות המבקרות את מדיניות ישראל בשטחי יהודה ושומרון, עזה ורמת הגולן
ההחלטות אומצו ב-22 במרץ ([החלטה 13/40](#); [החלטה 21/40](#); [החלטה 22/40](#); [החלטה 23/40](#); [החלטה 24/40](#)). ראו גם [הודעת שר החוץ הבריטי](#) ג'רמי האנט כי בריטניה תתנגד לכל החלטה שתעלה להצבעה מכוח סעיף 7).

ניתוח של משפטים את שאלת המשלימות לעניין ההתנחלויות
הניתוח פורסם ב-14 במרץ (סטיבן קיי וגיושוע קרן, [Opinion Juris](#)).

השליח המיוחד של האו"ם למזרח התיכון ניקולאי מלדנוב גינה את אלימות החמאס במהלך ההפגנות על רקע המצב הכלכלי ברצועת עזה הודעת הגינוי פורסמה ב-17 במרץ ([הודעת הגינוי](#); 17 במרץ, [Reuters](#)).

הנשיא טראמפ חתם על הצהרה נשיאותית להכרה בריבונות ישראל ברמת הגולן ההצהרה נחתמה ב-25 במרץ ([ההצהרה](#); 26 במרץ, [תדריך לעיתונאים](#); 25 במרץ, [NY Times](#)). ראו גם ניתוחים שונים של ההצהרה: [אלן בייקר](#), 31 במרץ, [JCPA](#); [סקוט אנדרסון](#), 22 במרץ, [Lawfare](#).

מחלקת המדינה של ארצות הברית פרסמה דוח על מצב זכויות האדם בעולם בשנת 2018 ב-13 במרץ פרסמה מחלקת המדינה של ארצות הברית את [הדוח השנתי](#) על מצב זכויות האדם בעולם במסגרתו התייחסה גם למצב זכויות האדם בישראל. זאת השנה השנייה שכותרת הדוח לא מתייחסת לרמת הגולן והגדה המערבית כ"שטחים כבושים" אלא כ"שטחים בשליטת ישראל", אולם בעוד שבשנה שעברה חל שימוש בביטוי "שטחים כבושים" בתוך הדוח עצמו, השנה הביטוי נמחק מהדוח בכלליותו. בין הנושאים שהדוח מתייחס אליהם: העימותים בגבול רצועת עזה סביב צעדות השיבה – הדוח מפרט הן את עמדות ישראל ופסיקת בג"ץ והן את הטענות של ארגוני זכויות האדם בנושא; שיטות החקירה של השב"כ – הדוח מתייחס לפסיקת בית המשפט העליון מחודש נובמבר 2018 בנושא; חופש הביטוי בישראל – הדוח מציין שחופש הביטוי בישראל מעוגן בחוק ומכובד, ככלל, על ידי הממשלה. הדוח מתייחס לסמכות להטיל קנסות על מי שקורא לחרם נגד ישראל, אך מציין שנדחו בקשות להטלת קנסות כאלו. כן יש התייחסות לסמכות למנוע כניסה לישראל של תומכים בחרם, כולל אזכור פסק הדין בנושא וציון מספר מקרים בהם נמנעה כניסה כאמור; יחס למבקשי מקלט – הדוח מציין כי ישראל סיפקה הגנה מסוימת מפני גירוש פליטים או החזרתם למדינות שבהן חייהם או חירותם עלולים להיות בסכנה, והצהירה על התחייבותה לעקרון אי-החזרה. הדוח מציין כי שיעורי ההכרה בפליטים בישראל נמוכים מאוד וכי מאז שנת 2009 המדינה אישרה רק 52 בקשות מתוך 55,433 בקשות מקלט שהוגשו לה, ובשנת 2018 אישרה שש בקשות מקלט בלבד (13 במרץ, [הודעת מזכיר המדינה האמריקאי מייק פומפאו](#)).

מזכ"ל האו"ם פרסם את הדוח העיתי בנוגע ליישום החלטה 1701 של מועצת הביטחון הדוח פורסם ב-14 במרץ ([הדוח](#)). ראו גם ניתוח הדוח: [אסף אוחיון](#), 27 במרץ, [INSS](#).

דיני מלחמה

צו נשיאותי בארצות הברית משנה חובת דיווח על נפגעים אזרחים בתקיפות חיל האוויר האמריקאי כנגד גורמי טרור מחוץ לאזורי לחימה
הצו פורסם ב-6 במרץ ([הצו](#)); 6 במרץ, [Washington Post](#); 6 במרץ, [NY Times](#). ראו גם ניתוח היתרונות והחסרונות: [לארי לואיס](#), 12 במרץ, [Just Security](#); וכן ראו ביקורת על הצו: [לוק הארטינג](#), 8 במרץ, [Just Security](#).

צוות החקירה של הארגון למניעת הפצת נשק כימי (OPCW) פרסם דוח על שימוש בנשק כימי בסוריה בחודש אפריל 2018, וקבע כי יש יסוד סביר להניח שחל שימוש בנשק כימי ב-7 באפריל 2018
הדוח פורסם ב-1 במרץ ([הדוח](#)); 1 במרץ, [הודעת צוות החקירה לתקשורת](#).

בית משפט בגרמניה קבע כי גרמניה אחראית לתקיפות אמריקאיות באמצעות מל"ט שמסתייעות בבסיס חיל האוויר האמריקאי בגרמניה, ועליה לוודא כי התקיפות מתבצעות בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי

ב-19 במרץ קבע בית המשפט לערעורים מנהליים בגרמניה, במסגרת הליך שהוגש על ידי ניצולים מתקיפת מל"ט אמריקאי בתימן באוגוסט 2012, כי על ממשלת גרמניה חלה אחריות אקטיבית לוודא שתקיפות אמריקאיות באמצעות מל"ט, שמסתייעות בבסיס חיל האוויר האמריקאי בעיר רמשטיין בגרמניה, אשר משמש, בין היתר, כתחנת ממסר לוויינית ומרכז לאיסוף נתונים של חיל האוויר, מתבצעות בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי והחוק הגרמני. בית המשפט פסק כי גרמניה מחויבת לערוך חקירה מקיפה של כל הפרה לכאורה של הזכות הבסיסית לחיים, לרבות כאשר הפרות אלו מתבצעות על ידי מדינות אחרות, ככל שיש לגרמניה קשר משמעותי להפרה, והיא אינה יכולה להמשיך ולהסתמך על הצהרת ארצות הברית שהתקיפות מתבצעות בהתאם לדין הבינלאומי. עוד קבע בית המשפט כי יש אינדיקציות ברורות לכך שהתקיפות בתימן מפרות את הדין הבינלאומי, ועל גרמניה לפתח מנגנונים שיבטיחו כי פעולותיה של ארצות הברית שמסתייעות בבסיס חיל האוויר ברמשטיין יהיו בהתאם לדין. בית המשפט דחה את בקשת העותרים לאסור את השימוש בבסיס רמשטיין להמשך הפעולות הצבאיות של ארצות הברית, ופסק כי לגרמניה יש מרחב משמעותי ליישום המנגנונים המתאימים לה, כל עוד היא מוודאת שלא מתבצעת הפרה של הדין הבינלאומי. פסק הדין ניתן לערער לבית המשפט הפדרלי הגרמני (19 במרץ, [Reuters](#)). ראו גם ניתוחים שונים של פסק הדין: [יורגן ברינג](#), 22 במרץ, [Just Security](#); [אמה דינאפולי](#), 4 באפריל, [Lawfare](#).

הסנאט האמריקאי העביר החלטה לבטל את תמיכת ארצות הברית בקואליציה בהובלת סעודיה במלחמה בתימן
ההחלטה עברה ב-14 במרץ ([ההחלטה](#)); 14 במרץ, [NY Times](#); 14 במרץ, [Guardian](#); 14 במרץ, [BBC](#)).

מאבק בטור

מועצת הביטחון של האו"ם אימצה את החלטה 2462 אשר קוראת למדינות להגביר את המאבק הגלובלי במימון טרור
ההחלטה אומצה ב-28 במרץ ([ההחלטה](#)); 28 במרץ, [UN News](#); הודעה לתקשורת, 28 במרץ, [UN](#);
הודעת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, 3 באפריל, [משרד המשפטים](#). ראו גם ניתוח
ההחלטה: [נטלי ויצמן](#), 29 במרץ, [Just Security](#).

משפט בינלאומי פלילי

ז'אן-פייר במבה גומבו, סגן נשיא קונגו לשעבר אשר עמד בראש ארגון מורדים שפעל במרכז אפריקה, הודיע כי בכוונתו לדרוש פיצויים בסך 70 מיליון אירו מבית הדין הפלילי הבינלאומי עבור 10 שנים שהוחזק במעצר. גומבו הורשע בבית הדין בשנת 2016 בביצוע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות, וזוכה בשנת 2018
ההודעה על הכוונה לבקש פיצויים פורסמה ב-11 במרץ ([ההודעה](#)). ראו גם ניתוח בקשת הפיצויים:
[קווין וון הלר](#), 12 במרץ, [Opinio Juris](#).

ארצות הברית הודיעה כי היא תומכת בבקשתה של גרמניה לממשלת לבנון בחודש יוני 2018 להסגיר לידיה את ראש מודיעין חיל האוויר הסורי הגנרל ג'מיל חסן, שהואשם בגרמניה בביצוע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות במתנגדי משטרו של בשאר אסד הכלואים בבתי הכלא בסוריה

הודעת התמיכה פורסמה ב-5 במרץ ([הודעת התמיכה](#)). ראו גם ניתוח משמעות הודעת התמיכה וההשלכות על המשפט הבינלאומי: [ראיין גודמן](#), 6 במרץ, [Just Security](#).

מזכיר המדינה של ארצות הברית מייק פומפאו הודיע כי יוטלו מגבלות בקבלת ויזה על גורמים בבית הדין הפלילי הבינלאומי שמעורבים בחקירת אזרחי ארצות הברית בנוגע לביצוע פשעי מלחמה, בין היתר כחלק מהלחימה באפגניסטאן, ויתכן כי מגבלות אלו יוטלו אף על גורמים שמעורבים בחקירת ישראל

הודעת מזכיר המדינה פורסמה ב-15 במרץ ([ההודעה](#)); 15 במרץ, [Guardian](#); 15 במרץ, [Washington Post](#). ראו ניתוח ההודעה: [יוסף קליין](#), 18 במרץ, [CFP](#). לאחר הודעת מזכיר המדינה ארצות הברית ביטלה את ויזת הכניסה של התובעת הראשית בבית הדין הפלילי הבינלאומי, פאטו בנסודה, בתגובה לכוונתה לחקור פשעי מלחמה אפשריים שמבצעים הכוחות האמריקניים ושותפיהם באפגניסטן: 5 באפריל, [Guardian](#); 5 באפריל, [NY Times](#). ב-12 באפריל

דחתה ערכאת קדם המשפט של בית הדין את בקשת התובעת לחקור פשעי מלחמה באפגניסטן, פירוט בלקט אפריל).

נכנסה לתוקף בקשת הפרישה של הפיליפינים מבית הדין הבינלאומי הפלילי אשר הוגשה בחודש מרץ 2018 בעקבות בדיקה מקדמית שמתקיימת בעניינה מאז חודש פברואר 2018, בשל חשד לפשעים שבוצעו בהקשר של קמפיין "המלחמה בסמים" של הממשלה. תובעת בית הדין הודעה כי על אף פרישתה של הפיליפינים הבדיקה המקדמית תימשך הפרישה נכנסה לתוקף ב-17 במרץ (18 במרץ, [Reuters](#); 17 במרץ, [NY Times](#); 18 במרץ [Washington Post](#)).

ועדת החקירה של האו"ם לעניין המאורעות האלימים שפרצו בקונגו בחודש דצמבר 2018 פרסמה דוח במסגרתו קבעה כי ייתכן שהמאורעות מהווים פשעים כנגד האנושות הדוח פורסם ב-12 במרץ ([הדוח](#); 12 במרץ, [UN News](#); 12 במרץ, [BBC](#); 12 במרץ, [NY Times](#)).

משפט בינלאומי כללי

הוועדה למשפט בינלאומי באו"ם פרסמה דוח על זיהוי משפט בינלאומי פומבי הדוח פורסם ב-7 במרץ ([הדוח](#)).

ממשל טראמפ

התובע הכללי של ארצות הברית ויליאם בר פרסם מכתב סיכום בעניין הדוח של החוקר המיוחד רוברט מולר על ההתערבות הרוסית בבחירות לנשיאות בשנת 2016, במסגרתו ציין כי התובע המיוחד לא הסיק מסקנה כזו או אחרת אם היה שיבוש חקירה, וכי בעוד שהדוח לא הגיע למסקנה לפיה הנשיא ביצע פשע, הוא גם לא מזכה אותו המכתב פורסם ב-24 במרץ ([המכתב](#); 25 במרץ, [Guardian](#). ראו גם ניתוח המכתב: [טס ברידג'מן](#), ריאן גודמן ואנדי רייט, 26 במרץ, [Just Security](#)).

הנשיא טראמפ הטיל וטו על החלטת הסנאט לבטל את מצב החירום שהוכרז על ידו לשם מימון החומה בגבול עם מקסיקו הווטו הוטל ב-15 במרץ ([הודעת הנשיא](#); 15 במרץ, [NY Times](#); 15 במרץ, [Guardian](#); 15 במרץ, [Washington Post](#)).

משרד ההגנה האמריקאי פרסם הנחיות בנוגע ליישום החלטת הנשיא טראמפ לגבי שירות חיילים טרנסג'נדרים בצבא ארצות הברית ההנחיות פורסמו ב-12 במרץ ([ההנחיות](#); 13 במרץ, [The Hill](#); 13 במרץ, [Washington Post](#). ראו ניתוח החלטת הנשיא: [שרה גרנט](#), 9 במרץ, [Lawfare](#)).

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים](#).

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS